

Guía Docente				
Datos Identificativos			2020/21	
Asignatura (*)	Quiropodoloxía 2		Código	750G02126
Titulación	Grao en Podoloxía			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Híbrida			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Janeiro Arocas, Julia Maria	Correo electrónico	julia.janeiro@udc.es	
Profesorado	Janeiro Arocas, Julia Maria	Correo electrónico	julia.janeiro@udc.es	
Web	moodle.udc.es			
Descrición xeral	A materia de Quiropodoloxía II forma parte do plan de estudos do título de Grao en Podoloxía como materia obrigatoria. Impártese no segundo cuatrimestre e consta de 6 créditos (4 Cr. teóricos e 2 Cr. prácticos). Proporciona ao alumnado coñecementos sobre: afeccións da pel susceptibles de tratamento quiropodolóxico: dermatopatías e queratopatías. O tratamento dos helomas e das súas causas. Toma de mostras para cultivos. Estudo e valoración do paciente candidato a tratamentos quiropodolóxicos. Coñecer e aplicar probas complementarias en Quiropodoloxía. Onicología, patoloxía e tratamento conservador do aparello ungueal.			
Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos Non se realizarán cambios 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen. Todas *Metodoloxías docentes que se modifican Prácticas, seminarios, Proba test realizarase de forma virtual. 3. Mecanismos de atención personalizada o alumnado. Realizaranse a través dos medios telemáticos institucionais da UDC. 4. Modificacións na avaliación. *Observacions da avaliación - As modificacións efectuaráse cando as condicións sanitarias así o estipulen, as proebas sobre a materia realizaranse a través dos medios telemáticos institucionais. 5. Modificacións da bibliografía o webgrafía. Ninguna			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A113	CE49 -Coñecer, diagnosticar e tratar as dermatopatías e queratopatías, o tratamento dos helomas e das súas causas. *Onicología, patoloxía e tratamento conservador do aparello ungueal
A114	CE50 -Coñecer e utilizar as técnicas e tratamentos quiropodolóxicos e de administración de fármacos
A116	CE52 - Coñecer as características específicas dos pacientes diabéticos e de risco e aplicar as técnicas de exploración, estudo, diagnóstico e tratamento do pé diabético
A117	CE53 - Coñecer e empregar o instrumental de Quiropodoloxía e cirurxía podolóxica, as técnicas e procedementos en prevención da infección: métodos de limpeza, desinfección, esterilización e os seus controis
A118	CE54 - Coñecer e empregar os métodos da toma de mostras para cultivos a súa derivación e interpretación
A120	CE56 - - Coñecer e aplicar os métodos de estudo, probas complementarias e valoración do paciente candidato a tratamento quiropodolóxico
A122	CE58- Coñecer e diagnosticar a patoloxía do pé con indicación cirúrxica
A124	CE60 - Coñecer e aplicar a Farmacoloxía específica de uso podolóxico e a farmacología pre e post cirúrxica
B23	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo

B24	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B25	CB3 -- Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B26	CB4 -Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B29	CG02 - Coñecer a estrutura e función do corpo humano en especial da extremidade inferior, semioloxía, mecanismos, causas e manifestacións xerais da enfermidade e métodos de diagnóstico dos procesos patolóxicos médicos e cirúrxicos, interrelacionando a patoloxía xeral coa patoloxía do pé.
B30	CG03 - Obter a capacidade, habilidade e destreza necesarias para diagnosticar, prescribir, indicar, realizar e/ou elaborar e avaliar calquera tipo de tratamento podolóxico, ortopodolóxico, quiropodolóxico, cirurxía podolóxica, físico, farmacolóxico, preventivo e/ ou educativo, baseado na Historia clínica
B34	CG07 - Coñecer, deseñar e aplicar programas preventivos relacionados coa podoloxía e o fomento da atención podolóxica na poboación
C9	CT01 - - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C11	CT03 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
C14	CT06 -Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables
C16	CT08 - V- Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer, diagnosticar e tratar as dermatopatías e queratopatías, o tratamento dos helomas e das súas causas.	A113	B23	C9
	A114	B24	C11
	A116	B25	C14
	A117	B26	C16
	A118	B29	
	A120	B30	
	A122	B34	
	A124		
Coñecer, diagnosticar e tratar os papilomas e aplicar métodos de prevención.	A113	B23	C9
	A114	B24	C11
	A116	B25	C14
	A117	B26	C16
	A120	B29	
	A122	B30	
	A124	B34	
Coñecer a onicoloxía, patoloxía e tratamento conservador do aparato ungueal.	A113	B23	C9
	A117	B24	C11
	A118	B25	C14
	A120	B26	C16
	A122	B29	
	A124	B30	
Coñecer e emplear o instrumental de cirurxía e quiropoloxía, os métodos de esterilización e a toma de mostras para cultivos.	A113	B23	C9
	A114	B24	C11
	A117		C14
	A122		C16

Coñecer, aplicar e interpretar probas complementarias en quiropodoloxía. Emitir un diagnóstico e pronóstico. Deseñar un plan de intervención integral ou tratamento podolóxico.	A113		C9
	A118		C11
	A120		C14
	A122		C16
Valorar o paciente candidato a tratamentos quiropodolóxicos.	A113	B23	C9
	A114	B24	C11
	A116	B25	C14
	A117	B29	C16
	A118	B30	
	A120	B34	
	A122		
Coñecer e utilizar as técnicas e tratamentos quiropodolóxicos e de administración de fármacos.	A114	B24	C9
	A116	B25	C11
	A120	B26	C14
	A124	B30	C16
		B34	

Contidos	
Temas	Subtemas
UNIDADE DIDÁCTICA 1	Introdución á materia. - Partes de que consta a materia · Módulo teórico · Módulo práctico - Avaliación - Bibliografía recomendada
UNIDADE DIDÁCTICA 2	Tema 1: Identificación de lesións e alteracións da pel, patróns de distribución, diagnóstico, valoración e exploración. Dermatopatías máis habituais en Podoloxía. Queratodermia palmo plantar. Psoriasis. Dermatomicosis. Etioloxía; Clínica ; Tratamento.
UNIDADE DIDÁCTICA 3	Tema 2: Proceso de queratinización. Concepto de queratopatía. Localización. Clasificación e definición de queratopatías conxénitas e adquiridas. Tema 3: Hiperqueratose: Concepto. Evolución. Localización e tratamento. Tema 4: Prevención de risco biolóxico e actuación en caso de accidente no servizo de Quiropodoloxía. Probas diagnósticas en quiropodoloxía. Técnicas de tratamento quiropodolóxico e de administración de fármacos. Tema 5: Técnicas de deslaminación e enucleación en Quiropodoloxía. Concepto de Tiloma. Características. Localización. Tratamento.
UNIDADE DIDÁCTICA 4	Tema 6: Concepto de Heloma. Causas. Características. Evolución. Localización. Tema 7: Tipos de Helomas. Tratamentos. Terapia avanzada.
UNIDADE DIDÁCTICA 5	Tema 8: Onicoloxía. Concepto. Recordo anatomo-fisiolóxico da uña. Tema 9: Tipos de lámina ungueal. Características. Técnica ergonómica de corte e fresado da lámina ungueal. Profilaxis. Alteracións morfolóxicas da lámina ungueal e tratamento.

UNIDADE DIDÁCTICA 6	Tema 10: Concepto de onicopatía. Clasificación de onicopatías: Conxénitas e adquiridas. Tema 11: Concepto, características e tratamento da Anoniquia; Macroniquia; Microniquia; Polioniquia; Coiloniquia; Onicomadese; Onicolise; Onicoxe; Paquioniquia; Hapaloniquala Tema 12: Definición, clínica e tratamento da: Onicocriptose, Onicogribose e Hematoma Subungueal. Tema 13: Técnicas de reeducación ungueal. Concepto. Clasificación. Metodoloxía de aplicación. Tema 14: Definición, clínica e tratamento da Onicomucose.
UNIDADE DIDÁCTICA 7	Tema 15: Alteracións ungueais debidas a infeccións, alteracións sistémicas e metabólicas.
UNIDADE DIDÁCTICA 8	Tema 16: Dermatopatías tumorales. Clasificación. Concepto.
UNIDADE DIDÁCTICA 9	Tema 17: Papiloma vírico. Etioloxía. Clasificación. Clínica. Tratamentos.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A113 A114 A116 A117 A118 A120 A122 A124 B23 B24 B25 B26 B29 B30 B34 C9 C11 C14 C16	21	29	50
Seminario	A113 A120 A122 B24 B26 B30 B34 C9 C11 C16	7	12	19
Prácticas de laboratorio	A114 A116 A117 A118 A120 B24 B30 C11 C14	18	18	36
Traballos tutelados	A113 A114 A120 B26 B34 C9 C11 C16	0	21	21
Proba mixta	A114 A116 A117 A118 A120 A122 A124 B23 B24 B25 B26 B29 B30 B34 C9 C11 C14 C16	2	20	22
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	As sesións maxistrais consisten en clases expositivas-participativas dos contidos básicos da materia, con apoio de imaxes, gráficos, esquemas, etc. As sesións maxistrais centraranse nos contidos principais do temario. Facilitarase a o alumnado o temario cos contidos teóricos básicos da materia (sesión maxistral, seminarios e prácticas) Todo o material estará accesible o alumnado na plataforma Moodle https:// campusvirtual. udc.es/ moodle/.

Seminario	Nos seminarios abordaranse temas específicos das unidades didácticas do temario da materia, sobre os cales se desenvolverán actividades en grupo.
Prácticas de laboratorio	A asistencia á totalidade das prácticas é obrigatoria e ás mesmas cada alumno/a deberá ir provisto de EPIS: máscara, lentes de protección, bata. Así mesmo deberá portar un cuaderno bolígrafo y tijeras multiusos de su uso individual. bata branca, lentes de protección e tesoiras multiusos. Nas prácticas, cada alumno/a debe ser capaz de alcanzar os seguintes obxectivos: - Aplicar as recomendacións universais de prevención de risco biolóxico. - Realizar probas diagnósticas e identificar patoloxías quiropodolóxicas. - Aprender e aplicar técnicas de deslaminación e enucleación de queratopatías e adestrarse nestas técnicas mediante prácticas manuais, para adquirir destreza e hábito quiropodolóxico. - Confeccionar almohadillas e proteccións. - Adquirir os coñecementos para a aplicación de tratamentos e técnicas de corrección e reeducación da lámina ungueal. - Confeccionar uñas de resina con fin terapéutico e/ou estético. - Realizar técnicas e aplicar protocolos de actuación quiropodolóxica. - Aplicar a historia clínica. - Realizar técnicas de exploración, diagnóstico e tratamento quiropodolóxico. - Coñecer e aplicar técnicas de tratamento en patoloxía dérmica. - Identificar e tratar queratopatías e helomas, alteracións da lámina ungueal, dermatopatías e papilomas. - Aplicar técnicas de administración de fármacos. Ao finalizar todas as prácticas cada alumno/a deberá entregar unha memoria de prácticas seguindo unas directrices determinadas marcadas o inicio da materia e nun prazo de entrega fixado o comenzo do curso.
Traballos tutelados	Realizarase un traballo en grupo dun tema relacionado coa materia cuxos requisitos e prazo de entrega comunicaranse ao comezo da docencia da materia.
Proba mixta	Exame de preguntas test relacionadas cos contidos da materia tanto de sesións maxistrais como de seminarios, prácticas de laboratorio e traballos. O día do exame facilitarase información sobre a puntuación das preguntas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proba mixta Prácticas de laboratorio Sesión maxistral Traballos tutelados Seminario	A atención personalizada desenvolverase de forma programada nos horarios da profesora de atención ao alumnado e de forma virtual por correo electrónico e Teams.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
--------------	--------------	------------	---------------

Proba mixta	A114 A116 A117 A118 A120 A122 A124 B23 B24 B25 B26 B29 B30 B34 C9 C11 C14 C16	Exame de preguntas test relacionadas cos contidos da materia tanto en sesións maxistrais como en seminarios, prácticas de laboratorio e traballos tutelados. O día do exame facilitarase información sobre a puntuación das preguntas. Para superar a proba mixta será necesario obter o 50% de preguntas correctas do test. Cada 3 respostas incorrectas da próba test, restan 1 resposta correcta. Queda terminantemente prohibido acudir ao exame con calquera tipo de dispositivo electrónico (incluíndo teléfono, computador, calculadora, tablet, auriculares, gravadora, reloxo). Durante o exame todo o alumnado deberá de manter o pelo recolleito cos pavillóns auditivos visibles.	60
Prácticas de laboratorio	A114 A116 A117 A118 A120 B24 B30 C11 C14	A asistencia ás prácticas de laboratorio é obrigatoria na súa totalidade para superar a materia. A avaliación das prácticas realizarase a través da avaliación continuada dos coñecementos, habilidades e destrezas demostrados nas prácticas e a elaboración e entrega dunha memoria final de prácticas. Para superar a proba test será necesario obter o 50% de preguntas correctas do test. Cada 3 respostas incorrectas da próba test, restan 1 resposta correcta. Queda terminantemente prohibido acudir ao exame con calquera tipo de dispositivo electrónico (incluíndo teléfono, computador, calculadora, tablet, auriculares, gravadora, reloxo). Durante o exame todo o alumnado deberá de manter o pelo recolleito cos pavillóns auditivos visibles.	17
Traballos tutelados	A113 A114 A120 B26 B34 C9 C11 C16	Avaliarase o contido, metodoloxía e bibliografía consultada do traballo realizado.	15
Seminario	A113 A120 A122 B24 B26 B30 B34 C9 C11 C16	A avaliación dos seminarios avaliarase en función da presencialidade e a participación de cada alumno/a nas actividades a realizar nos mesmos.	8

Observacións avaliación

Para superar a materia é necesario asistir e superar a totalidade das prácticas de laboratorio e superar a proba mixta (co 50% de preguntas correctas do test así como coa superación do 50% das preguntas curtas). Así como obter unha media de 5 na cualificación total da materia incluíndo proba mixta, prácticas de laboratorio, seminarios e traballos tutelados.

No caso de non superar a proba mixta, nas posteriores oportunidades deberá de realizar a totalidade da mesma, indamente de superar algunha das partes.

Convocatorias de segunda e posteriores matrículas: Para aqueles alumnos/as que cursen a materia e realicen as prácticas obrigatorias de forma completa coa cualificación de apto, deben de ter en conta que poden volver cursar toda a materia novamente ou presentarse só ao exame teórico final, tendo en conta que a cualificación do exame teórico fará media coas cualificacións das prácticas de laboratorio, seminarios, traballos tutelados do curso académico no que cursase as prácticas de laboratorio segundo as porcentaxes do devandito curso.

Alumnado en matrícula parcial: O alumnado en matrícula parcial debe de comunicalo obrigatoriamente ao profesor responsable da materia ao comezo do curso. Para este alumnado é obrigatorio ao 100% a realización da práctica clínicas. A cualificación dos seminarios e traballos tutelados pode obterse mediante a realización de traballos dirixidos que o alumno/a realizará de forma individual e autónoma.

Convocatorias da oportunidade adiantada de avaliación: Para aqueles alumnos/as que soliciten a oportunidade adiantada de avaliación, cumpran cos requisitos e concédaselle poderán presentarse ao exame teórico final cuxa cualificación suporá o 100% da cualificación da materia.

A cualificación de non presentado: outorgarase a aqueles alumnos que non se presentan ao exame.

As condicións para a obtención dunha matrícula de honra son que o alumno obteña un 90% da cualificación da materia, sexa a mellor cualificación da clase na oportunidade avaliada e a súa a súa evolución curricular fose significativa.

Fontes de información

Bibliografía básica	- (). HILL, MARCIA J.: Trastornos cutáneos. . Mosby/Doyma (98?) UMBERT, P. Y SÁNCHEZ-REGOÑA., M. : Manual de dermatología práctica. J.R. Prous Editores (1995) MIX, GODFREY: Podología. Cuidados del pie. . Paraninfo/Thomson Learning.(2001) Martínez Nova. Podología, Atlas de cirugía ungueal . Ed. Panamericana. Madrid, 2006. Viadé Juliá J. Pie diabético: guía práctica para la prevención, evaluación y tratamiento . Ed. Panamericana. Aragón/Lázaro. Atlas del manejo práctico del pie diabético . Masson 2004; Zalacain A, Ogalla JM, Garcia-palos. Atlas y sinopsis de enfermedades cutaneas del pie . Edikamed: 2008. Nuñez Samper M, Llanos Alcázar. Biomecanica, Medicina y Cirugía del Pie . Masson: Barcelona, 2000. Gómez Ortiz Santiago, Gómez Facundo Santiago. Guía farmacológica de utilización en podología . Nexus medica editores: 2010 Comisión de Formación del Consejo General de Colegios Oficiales de Podólogos. Guía Práctica de protocolos quirúrgicos en Podología. Consejo General de Colegios Oficiales de Podólogos: 2009 Nuñez Samper M, Llanos Alcázar. Habilidades clínicas para el tratamiento del pie . Elsevier 2007; Turner, W.A., Merriman, L.M. Técnicas Quirúrgicas en Cirugía del Pie . Masson, Barcelona 2001. Baran, R et al. Onicología. Biología y alteraciones de la unidad ungueal . Ed. Aula Médica. Madrid. 2006 Conejo- Mir, et .al. Manual de dermatología . Ed. Aula médica. 2010. Madrid. Zalacain. A, Ogalkla J.M, Garcia Patos.V. Atlas y sinopsis de enfermedades cutáneas del pie . Ed. Edika Med. 2008. Barcelona. Gómez Ortiz, Santiago. Gómez Facundo, Santiago. " Guía farmacológica de utilización en podología 2010 ". Badalona Nexus Médica 2010 García Carmona, Francisco Javier ed. / Córdoba Fernández, Antonio. " Dermatología podológica ". Barcelona Ediciones Especializadas Europeas DL 2013. Guerra Tapia, A, González Guerra", E. Atlas de Dermatología del Pie ". Madrid Editorial Médica Panamérica, S.A.. ISBN: 978-84-9835-062-3. 2015. F.J. Vazquez Doval. Atlas de enfermedades de las uñas. Barcelona. Esmonpharma. 2008. Jose Maria Albiol Ferrer, Enrique Giralt de Veciana, Virginia Novel Marti, Jose Manuel Ogalla Rodriguez, A. Jesus Zalacain Vicuña. Papiloma vírico. Revista Española de Podología. 1990; I (6): 79-83.
Bibliografía complementaria	? ROMO SANZ, Mª ISABEL: Tratamiento progresivo de las heridas en medioambiente húmedo. Gráficas Cervantes S.A. (1999) ? CORDERO, CABREROS, ALLEVATO Y DOMOTTI: Manifestaciones cutáneas de las enfermedades sistémicas. Panamericana (1997) ? FORBES, JACKSON, HARCOURT, BRACE: Atlas de Medicina Interna. 2ª Edición.(1997). ? GOLDCHEER, A.: Podología. Masson S.A.(1992). ? FITZPATRICK, JOHNSON, WOLFF, POLONA: Atlas de Dermatología Clínica. 3ª edición. Sursmond (1997) ? KLEIN, A.R. (ED.): Enfermería de Urgencias. 4ª Edición. Vol. I, II y IV. McGraw-Hill/Interamericana (1996) ? GOLDCHEER, A.: Podología.. Masson S.A. (1992) REVISTAS CIENTÍFICAS RECOMENDADAS. Revista Española de Podología. El Peu. Revista Internacional de Ciencias Podológicas Podología Clínica. British Journal of Podiatric Medicine, Surgery. The Chiropodest. The Journal of British Podiatric Medicine.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía específica do membro inferior/750G02104

Microbioloxía e parasitoloxía /750G02107

Quiropodoloxía 1/750G02125

Conceptos Xerais de Cirurxía/750G02127

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Prácticum II/750G02135

Prácticum III/750G02136

Dermatoloxía/750G02124

Prácticum I/750G02134

Cirurxía Podolóxica 1/750G02128

Pé de Risco/750G02131

Observacións

<p>Non se poderán grabar nin fotografar as clases, obradoiros, nin prácticas salvo en aqueles casos excepcionales nos que adocente outorgue a su autorización expresa.</p><p> IMPORTANTE PRÁCTICAS DE LABORATORIOA Para as prácticas de laboratorio é un requisito imprescindible para a súa realización acudir ás mesmas provistos de bata branca, lentes de protección, máscara, cuaderno, bolígrafo e tesoiras multiusos de uso individual. Na primeira clase do curso, estableceranse os grupos de prácticas para configurar o cronograma e a relación de materiais necesarios.

Para un mellor aproveitamento das prácticas e recomendable que o alumno/a dispoña do seguinte instrumental: Mango de bisturí del nº 3 e follas de bisturí do nº 15, pinzas de disección s/d, mosquito s/d, alicates, gubia fixa do nº 1. arios para as prácticas de laboratorio, polo que é básico asistir a esa primeira clase da materia

<p><p>Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir co obxectivo da acción número5: Docencia e investigación saudable e sustentable ambiental e social? do "Plande Acción GreenCampus Ferrol":</p>A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia realizarase entregaranse en formato dixital e en papel sen empregar plásticos, con impresións a dobre cara, empregando papel reciclado e evitando a impresión de borradores. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural tendo en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razóns físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificarlos e fomentar valores de respecto e igualdade, no caso de detectarse situacións de discriminación por razón de xénero tomaranse medidas para corrixilas. <p>Na realización dos traballos da materia, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través da internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, será cualificado con suspenso (0,0) na actividade. Todo iso sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese haber lugar tras o correspondente procedemento.</p>

(*) A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías